

**Л. І. Біловус,
к. філол. н., доцент, кафедра документознавства,
інформаційної діяльності та українознавства,
Тернопільський національний економічний університет**
[Lesya Bilovus@i.ua](mailto:Lesya.Bilovus@i.ua)

**Українські періодичні видання США щодо діяльності окремих
музейних установ діаспори у напрямі збереження національної
ідентичності**

Стаття присвячена діяльності окремих музейних установ української діаспори США у становленні та збереженні національної ідентичності. Через діяльність українських музейних установ, висвітлену на сторінках україномовної періодики, що і є метою представленого дослідження, отримуємо інформацію щодо збереження історії української еміграції до США, а також збереження сучасної нам історії. Проаналізований публіцистичний матеріал дає можливість зробити висновок щодо безсумнівної важливості культурно-символічної складової функціонування музеїв у структурі національної ідентичності.

Ключові слова: україномовна періодика США, українська діаспора, національна ідентичність, музейні установи

**Lesia Bilovus,
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
the Chair of Documentation, Information Activities and Ukrainian Studies,
Ternopil National Economic University**
[Lesya Bilovus@i.ua](mailto:Lesya.Bilovus@i.ua)

**Ukrainian periodicals of the USA on certain Diaspora museum institutions'
activity
in order to preserve national identity**

The article is devoted to the activity of certain Ukrainian Diaspora's museum institutions in the establishment and preservation of national identity. Due to the activity of Ukrainian museum institutions, which is highlighted on the pages of Ukrainian-language periodicals, which is the purpose of this study, we obtain information on preserving the history of Ukrainian emigration to the United States, as well as preserving our present-day history. The analyzed journalistic material makes it possible to conclude on the undoubted importance of the cultural and symbolic component of the functioning of museums in the structure of national identity.

Key words: Ukrainian-language periodicals of the USA, Ukrainian Diaspora, national identity, museum institutions

У результаті діяльності численних культурних, наукових, релігійних, освітніх інституцій в Україні і в світі виникли численні українські музейні установи, у яких зберігається важлива частина історико-культурної спадщини

українства. Відомо, що в силу певних історичних обставин за межами України опинилася чимала кількість українців, які і в чужих країнах зберігають свою історію та культуру. Діяльність української діаспори у США, яка тут є найчисленнішою, спрямована на консолідацію українства, збереження духовних і культурних цінностей свого народу, національної ідентичності, утвердження позитивного іміджу держави Україна на міжнародній арені. Не останню роль у цьому процесі відіграють музейні установи, засновані та діючі за рахунок коштів численних меценатів та організацій. Музей – це символ культури та історичної пам'яті кожного народу. Усі розвинені народи розбудовували величаві музеї своєї національної історії, релігії, мистецтва, науки, літератури, етнографії. Оскільки члени української діаспорної громади у США проживають у різних штатах, важливим об'єднуючим та інформаційним чинником стають періодичні видання, активна діяльність яких сприяє згуртуванню українців довкола певних ідей.

Свого часу питаннями української діаспори та її періодики у вітчизняній науці займалися В. Губарець [4], В. Євтух [17], Б. Лановик [5], І. Недошитко [14] та ін., у тому числі культурний аспект став одним із предметів розгляду у науковій роботі Н. Мерфі [12], І. Пошивайло [15]. У контексті збереження національної ідентичності представляють інтерес праці Л. Нагорної [13], Ю. Кондрашевської [8] та ін. Однак у науковому обігу відсутні дослідження діяльності українських музейних установ США крізь призму публікацій періодичних видань української діаспори. Тому метою нашої статті є періодика української діаспори США щодо висвітлення функціонування окремих музейних установ у напрямі збереження національної ідентичності.

Одним із елементів культури дослідники вважають історичну пам'ять (Д. Шевчук). З цього приводу свого часу Ю. Лотман зазначав: «Культура представляє собою колективний інтелект і колективну пам'ять, тобто надіндивідуальний механізм зберігання і передачі деяких повідомлень (текстів) і випрацювання нових. В цьому сенсі простір культури може бути представлений як простір певної пам'яті, тобто простір, в межах якого деякі

загальні тексти можуть зберігатися і бути актуалізовані» [9, с. 674]. Однак сьогодні ми часто стикаємося із суперечливістю такої історичної пам'яті. З одного боку, сучасна культура має дуже коротку соціальну пам'ять, з іншого – наявність технічних засобів та установ, що дозволяють зберігати великі масиви інформації.

Музей є справжнім науково-культурним центром на американському континенті, надзвичайно важливим у плані збереження не тільки сучасної нам історії, а й тих пам'яток, що їх свого часу привезли на американську землю українці, це, по суті, збереження історії української еміграції до США. «Музей – це минуле, це історія, це душа, це серце наших предків, а для нас величавий храм, куди ми повинні входити з побожністю, а виходити з найглибшим поважанням і гарячою любов'ю до всього того, чим жили наші батьки, діди і прадіди, що ми повинні нести з собою, як заповіт, і чому повинні учитися і всі ми, і покоління наших нащадків» (Д. Яворницький) [7].

Один із культурних закладів, який давно переріс Чикаго та складає достойну конкуренцію Українському національному музею щодо кількості публікацій та відгуків в інформаційному просторі українців діаспори (в основному газети «Час і Події», «Українське слово» в рубриках «Українське Чикаго», «Культура», «Інтерв'ю»), є **Український інститут модерного мистецтва** (1972), що внесений до туристичних каталогів міста та штату. Він задумувався організаторами як своєрідний український центр, що відповідає вимогам сучасності та об'єднує наявні течії в українському мистецтві. У цьому закладі, як свідчать публіцистичні матеріали, є досить значне, високо оцінене критиками, зібрання творів сучасного мистецтва українських художників або таких, які мають українське коріння.

У статтях, присвячених ювілеям УІММ, коротко відзначаються початки, етапи розвитку та основні напрями діяльності установи. Створений ентузіастами сучасного мистецтва, які ставили перед собою мету захопити українців та американців модерною творчістю національних авторів і довести, що останні теж розвивали та працювали у різних авангардних течіях, у 70-х

роках минулого століття це була єдина інституція, де можна було побачити твори тодішніх модерних українських авторів і зберегти їх для прийдешніх поколінь, бо в радянській Україні їх полотна були заборонені та підлягали знищенню. І сьогодні установа залишається єдиною завдяки своїй спрямованості саме на нетрадиційному, авангардному, експериментальному мистецтві та знайомить відвідувачів із авторами українського походження, багато з яких народилися не в Україні, а в різних країнах розселення українців. Як і багато культурних установ української діаспори у США УІММ виріс із маленької кімнатки до великого імпозантного приміщення у центрі Українського села в Чикаго, інтернаціонального міста, де кожна нація залишила свій слід у його культурі. У 2014 р. інституція, за версією журналу «Chicago Magazine», перемогла у номінації «Best Neighborhood Art Museum» щорічного конкурсу «Best of Chicago». У малих бічних галереях розміщуються постійні виставки творів понад 800 відомих авторів українського походження (О. Архипенка, Я. Гніздовського, О. Гуненка, О. Грищенко, А. Кандінського, М. Урбана тощо), а у великій – тимчасові виставки та інші культурні імпрези.

Аналіз інформаційного простору українців діаспори свідчить про те, що сьогодні УІММ приваблює багатьох українських та світових митців для презентації їх творчості. Хоча основна діяльність інституції зосереджується на візуальному мистецтві, протягом року установа також проводить багато літературних вечорів, концертів класичної та експериментальної музики, театральних вистав, політичних лекцій тощо, часто у співпраці з іншими організаціями, у яких беруть участь тисячі відвідувачів. Як наголошується у друкованих матеріалах, інституція до сьогодні виконує те важливе завдання, яке поставила перед собою від початку створення: берегти, досліджувати, поширювати та сприяти розумінню не тільки українського модерного мистецтва у всіх його виявах у світі, а й інтернаціональну сучасну творчість, підкреслюючи різноманітність та етнічне багатство американського середовища. Незважаючи на таку спрямованість на інноваторство та експериментальність, УІММ заохочує збереження національних рис у

творчості, щоб уникнути в сучасному глобалізованому світі «національної смерті» (Б. Бойчук) [11].

Найбільше інформаційного матеріалу подано Н. Марусик, В. Боднарук, Г. Угриною та стосується влаштування інституцією різноманітних культурних імпрез. Анонси та активна рекламна кампанія в діаспорній пресі сприяють залученню великої кількості відвідувачів. Зокрема, всі охочі, як висновуємо з інформаційних матеріалів, мають можливість відвідати щорічні концерти з метою послухати професійних музикантів чи співаків (О. Кропивицька, П. Плішко, А. Курильців, М. Рудницький, С. Івахів, С. Кращенников, квартет «Жайвір», різдвяний «Щедрик» М. Леонтовича звучить у різних інтерпретаціях та аранжуванні), відвідати показ анімаційного та експериментального українського кіно чи експозиції творів художників, які творять у різних видах модерну (А. Коваленко, А. Коломиєць, К. Мілонадіс, Т. Левицький, Х. Сай, А. Антонович, К. Петерсон, Е. Матвійков, А. Фаріон, О. Антоненко, Р. Костинюк, С. та В. Яричі). Багато з митців народилися поза межами України, всі з вищою освітою, світогляд яких формувався в умовах вільного світу. І хоча про свою історичну батьківщину вони знають не так багато, що дало можливість певним критикам закидати їм віддаленість від українського мистецтва та інтернаціоналізацію у мистецькому пошуку, їх творчість свідчить про приналежність до українства, усвідомлення своєї національної приналежності. До речі, коли мова іде про представника певної модерної мистецької течії, публікація обов'язково містить інформацію про її особливості, представників, щоб читачі могли краще зрозуміти матеріал. З нагоди виставок Інститут видає кольорові каталоги англійською мовою. Вже традиційно УІММ проводить літературні вечори, на яких відвідувачі можуть ознайомитися з новинками як сучасної літературної, так і наукової творчості. Зокрема, один із засновників Нью-Йоркської групи поетів Ю. Тарнавський неодноразово мав виступи в інституті; саме тут М. Рубчак вперше презентувала своє наукове дослідження щодо найновіших жіночих акцій в Україні проти зневаги до жінок на найвищому рівні, В. Сусак – книгу про українських митців у Парижі на початку

минулого століття, а О. Мотиль – книгу про політичну ситуацію в Україні, де поділився своїми досить передбачливими думками; автор і режисер І. Забитко продемонструвала режисерський дебют за своєю першою книгою «Небо невмите» про життя сучасних мешканців зони відчуження; охочі почути Ліну Костенко могли відвідати її літературний вечір. Періодичні видання зауважують той факт, що перед початком імпрези завжди з доповіддю, яка в легкій і доступній формі подає важливу інформацію, виступає або голова музичного комітету, або літературної секції УІММ.

УІММ влаштував кілька акцій до відзначення річниці Голодомору 1932-33 рр. Мова іде про виставку малюнків «Голодомор очима дітей», створених сучасними дітьми з різних регіонів України, об'єднаними творчою темою зі своїми однолітками за океаном, які організували літературно-музичний супровід. Автори публікацій відзначають, що багато українознавчих та американських шкіл відвідало цю виставку. Така непроста тема для юного сприйняття змусила багатьох замислитися, переглянути історичні факти та осмислити весь трагізм цього геноциду. Також інституція підготувала фотовиставку та музичний вечір пам'яті, на якому були присутні багато людей, духовні особи різних церков, представники громадських організацій. Діяльність УІММ у цьому напрямі вкотре засвідчила, що для молодого і старшого покоління, для емігранта і місцевого українця це – спільна трагічна історія. Також установа мистецькими засобами інколи зосереджує свою увагу і на політичній ситуації в Україні: експозиція світлин та художніх полотен «Довгий шлях до свободи», над якою спільно працювали українці та представники української діаспори, присвячена революційним подіям 2013-14 рр.; також презентація-повідь «Мистецтво у революції свідомості» д-ра Н. Мусієнко, яка показала світлини і зразки професійної та аматорської творчості як спосіб народного самовираження під час буремних подій. Задokumentовані явища, портрети змушують усвідомити, що ми не маємо права забути про майдан, Небесну сотню та криваві події на сході України [1].

Автори публікацій називають УІММ є не тільки культурним, а й освітнім центром – проводиться навчання професійними художниками образотворчого мистецтва, також популярним є мистецька студія бісеронанізування «Гердан». Оскільки останнім видом мистецтва надзвичайно цікавляться неукраїнці, то український гердан часто переходить суто національні межі у колористиці, формі, залишаючись традиційним у символіці. Знаковим є той факт, що навколо УІММ гуртується молодь («Молоді друзі Інституту»), які, використовуючи новітні методи публік рилейшнз, залучають нових членів та збільшують фінансування установи. Установа також займається і своєрідною громадською діяльністю в середовищі української діаспори, відзначаючи видатних особистостей у сфері мистецтва, які докладають значних зусиль для збереження, збагачення та популяризації української культури в Америці, наприклад, свого часу кілька публікацій у різних виданнях було присвячено нагородженню художнього керівника і хореографа танцювального колективу «Гроловиця» Роксани Дикий-Пилипчак, керівника Школи балету і народного танцю «Блискавиця» Марти Городиловської-Козицької, художнього керівника і диригента хору осередку Спілки української молоді ім. М. Павлушкова Володимира Поповича. Свого часу УІММ приймав групу представників з київського «Мистецького арсеналу» з метою обміну досвідом щодо впровадження певних аспектів роботи по знаходженні балансу між популяризацією традиційного народного українського мистецтва і творів сучасних авторів, а також залученні молоді до роботи у контексті збереження духовної спадщини свого народу [2].

Сьогодні, як свідчить аналіз інформаційного простору українців США, УІММ є дуже шанованою установою, яка вже понад 45 років виступає своєрідним центром гуртування українців Америки і користується постійною підтримкою української громади, американців, що сприяє формуванню нею у свідомості інших національностей чіткого образу про Україну та її культуру, становленню її позитивного іміджу, реалізації важливої ролі цієї інституції як авторитетного джерела інформації про українську духовність.

У 1952 р. Леонід Бачинський – людина високоосвічена і національно свідомо – заснував на околиці Клівленду **Український музей-архів (УМА)**, поклавши в основу кілька рідкісних експонатів та друкованих видань. За двадцять років (1977) установа змогла викупити орендований нею будинок і відтоді, як свідчать друковані джерела, наступні очільники УМА займалися покращенням матеріально-технічної бази, підвищенням рівня наукової і культурно-масової роботи. Сьогодні у вже новому приміщенні установа розмістила бібліотеку (понад 9 тис. примірників книжок і 2,5 тис. назв періодичних видань), чимало розгорнутих експозицій з української історії, культури та мистецтва, етнографії та спорту, пластовий, нумізматичний, філателістичний відділи, клуб вишивання. Колекції і фонди УМА, як зазначають опубліковані матеріали, приваблюють бібліотеку Конгресу США, факультет слов'янства Державного університету Огайо, Академію наук України як найповніше зібрання емігрантської преси та літератури у США. Також на прохання українського уряду у 1998 р. установа долучилася до Угоди між США та Україною про захист і збереження національної культурної спадщини. З усього видно, що УМА проводить наукові та інші заходи, виставки, які засвідчують глибину і багатство української історії, культури і мистецтва. З опублікованих матеріалів отримуємо інформацію, що УМА вже тривалий час співпрацює з конгресменом Марсі Каптур, яка очолює групу членів Конгресу, що цікавляться подіями в Україні. За її підтримки на побудову нового приміщення установа отримала від американського уряду грант у розмірі 200 тис. дол., а також щедрю підтримку (27,750 тис. дол.) від Фондації Омеляна і Тетяни Антоновичів. Однак головним ресурсом на поповнення фондів щодо утримання музею є пожертви багаторічних членів та проведення різноманітних заходів. Наприклад, щороку вже понад 65 років в УМА відбуваються Різдвяні зустрічі, на які приходить велика кількість людей. Також студентам у США та Україні, які займаються науковими дослідженнями у сфері української культури, історії і мистецтва, установа надає велику допомогу. За сприяння ще одного свого довголітнього прихильника і жертводавця, «Ohio Export», УМА

пересилає в Україну книги і періодику для бібліотек та вишів (Києво-Могилянської академії, Острозької академії, Українського католицького університету, Інституту журналістики у Запоріжжі, Наукової бібліотеки ім. Стефаніка, Державного архіву зарубіжної України).

Для того, щоб покращити діяльність музейних і архівних культурних установ, виробити стратегію партнерства у галузі, обмінятися досвідом у 2010 році Українським музеєм-архівом у Клівленді була започаткована конференція музейників, бібліотекарів та архіварів Північної Америки, що лягла в основу організації Ukrainian Heritage Consortium of North America (UHCNA). Естафету перейняли Український музей і бібліотека у Стемфорді, Український національний музей у Чикаго та інші інституції. На такі зустрічі приїжджають провідні фахівці музейної та бібліотечної справи з Нью-Йорка, Клівленду, Чикаго, Гарвардського університету, Вашингтона, Стемфорда, Баунд-Брука, Торонто. Програма конференцій дуже насичена: вироблення спільної стратегії діяльності щодо збереження фондів, виготовлення відповідної супровідної документації, щодо професійної комунікації у загальнокультурному просторі діаспори та України, проведення різноманітних майстер-класів, практичні поради щодо створення віртуальних експозицій, організацій пересувних виставок, де в процесі «інтеграції освітнього і музейного ... формується соціокультурна свідомість відвідувача» [6].

Значення музеїв у сучасному світі не можна переоцінити. Вони збирають кращі зразки людської творчості та зберігають їх для наступних поколінь. Як свідчить вищесказане, сьогочасні музейні установи ще й провадять освітню діяльність, знайомлять широкий загал із культурною спадщиною. Українська діаспора має у цьому контексті певні успіхи: утворено цілий ряд закладів, у яких ретельно зберігають твори національного мистецтва, зокрема, народного, українські архіви та бібліотеки. Наприклад, музеї національної культури діють у Баунд Бруці, Стемфорді, Чикаго, Клівленді, Едмонтоні, Нью-Йорку, Детройті, Філадельфії. При цьому, хоча американська нація молодша за українську, ставлення до музеїв у цій країні зовсім інше: ці установи відіграють важливу

роль у суспільстві, дуже добре оснащені технічно. Тому українці, відкриваючи свої культурні установи за океаном, переймають їх американські традиції функціонування. Про це влучно зауважила у своєму інтерв'ю редакції «Свободи» український мистецтвознавець Світлана Маріонова: «Ми представники однієї з найбільших країн Європи, ми маємо ... давню культуру. І поруч з тим – ми не усвідомлюємо, хто ми є, що ми маємо? Парадокс, трагедія... Тут, в Америці, я не переставала захоплюватися американським патріотизмом, і тим способом, в який американці цінують і бережуть свою історію, культуру» [10].

У друкованих матеріалах ми також зустріли статтю, присвячену заснуванню нового **Історичного музею українсько-американської спадщини** у Філадельфії, метою якого мала стати історія американців українського походження, що почалася майже 150 років тому із приїздом наших перших емігрантів до США. Ініціатори заснування наголошують на тому, що це мав би бути саме історичний, а не етнографічний чи мистецький музей. Численні туристи, які приїжджають у це місто – колиску заснування сьогодні великої держави, – відвідуючи цю культурну установу, матимуть змогу не тільки пізнати історію української еміграції в Америці, а і який вклад українці зробили в її розвиток. Насправді наша спільнота за океаном має чим пишатися перед іншими етнічними групами, що творять багатонаціональну мозаїку американського народу. Через те ініціативна група запрошувала до ділової співпраці усіх охочих, особливо молодше покоління [3]. На жаль, за шістнадцять років від виходу цієї статті так і не було опубліковано жодних інших матеріалів, що б стосувалися Історичного музею українсько-американської спадщини, тому доля його заснування та функціонування залишається нерозкритою.

Також досить відомими у США, тільки не висвітлювані активно на сторінках періодики, є Архів-музей Української академії мистецтв і наук у Нью-Йорку (заснований 1945 р. в Аугсбургу в Західній Німеччині), Український музей народного мистецтва у Менор-коледжі (Філадельфія), що

поширює інформацію про напрями сучасного українського мистецтва, Український музей-архів у Детройті (1957), Український католицький музей з бібліотекою у Коннектикуті (1964).

Отож, важливість культурно-символічної складової є безсумнівною у структурі національної ідентичності, оскільки «національна ідентичність – ототожнення людиною самої себе з певною спільнотою, її символами, цінностями, історією, культурою... Причому йдеться про сприйняття цієї ідентичності не лише на суто раціональному, розумовому рівні, а й на емоційному, семантико-міфологічному» [16, с. 19]. Українська діаспора США від самого початку свого існування перебувала в іншомовному та інокультурному оточенні, однак зуміла зберегти свою національну ідентичність, зокрема, через збереження своєї яскравої та самобутньої національної культури, що постійно підживлювала цікавість до власної спадщини. Тобто ми говоримо про цілісність українського культурно-символічного наративу. Важливу роль у цьому процесі відіграють культурні інституції. Незважаючи на те, що вони розміщені у різних штатах, збереження автентичності української культури в полікультурному середовищі США залишається їх незмінною метою. Варто зауважити, що, хоча ці культурні інституції і сповідують національні цінності, інтеграція в американське життя надала їх діяльності дещо комерційного змісту.

Література

1. Боднарук В. «Геноцид очима мистців» в УІММ / Віра Боднарук // Міст. – 2013. – 17 жовтня; Боднарук В. Жінка в сучасній Україні / Віра Боднарук // Час і Події. – 2012. – № 27. – 04 липня; Журавська В. В очікуванні Різдва / Віра Журавська // Час і Події. – 2006. – № 49. – 07 грудня; Іванишин-Угрина С. Виставка в УІММ: Ольга Антоненко / Світлана Іванишин-Угрина // Час і Події. – 2009. – № 24. – 18 червня; Марусик Н. Довгий шлях до свободи – виставка в Українському інституті модерного мистецтва / Настасія Марусик // Час і Події. – 2014. – № 46. – 12 листопада; Марусик Н. Конструкція і нео-конструкція / Настасія Марусик // Час і Події. – 2011. – № 25. – 22 червня; Марусик Н. Презентація нової книги «Українські мистці Парижа. 1900-1939» / Настасія Марусик // Час і Події. – 2010. – № 50. – 15 грудня; Рудавська-Коленська Л. Концертний сезон в Українському інституті модерного мистецтва / Леся Рудавська-Коленська // Свобода. – 1996. – Ч. 110. – С. 3; Смолинець О.

Мистецтво барикад – голос України / Олена Смолинець // Час і Події. – 2014. – № 21. – 22 травня; Угриня Г. Нації вмирають, коли їм відбирає мову / Галина Угриня // Час і Події. – 2012. – № 43. – 24 жовтня; Угриня Г. Павло Плішка з Метрополітен-опера – до УІММ / Галина Угриня // Час і Події. – 2012. – № 42. – 17 жовтня; Фаріон-Вислоцька М. Містика, форма, духовність / Марта Фаріон Вислоцька // Свобода. – 1995. – Ч. 78. – С. 2; Чуйко О. «Голодомор очима дітей» / Оксана Чуйко // Час і Події. – 2008. – № 51. – 17 грудня.

2. Вечір на пошану мистців провів УІММ / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Свобода. – 2014. – № 43. – С. 8; Марусик Н. Вечір вшанування праці творців українського танцю та музики Українським інститутом модерного мистецтва / Настасія Марусик // Час і Події. – 2014. – № 41. – 09 жовтня; Марусик Н. «Мистецький Арсенал» в Інституті модерного мистецтва / Настасія Марусик // Час і Події. – 2011. – № 30. – 27 липня.

3. Ворох С. Історичний музей українсько-американської спадщини / д-р С. Ворох // Свобода. – 1998. – Ч. 77. – С. 3.

4. Губарець В. В. Українська етнічна преса США та Канади (1945 – 1994 рр.): особливості висвітлення україно-американських взаємин : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.01.08 / Василь Васильович Губарець; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2007. – 20 с.

5. Історія української еміграції : Навчальний посібник / за ред. Б. Д. Лановика. – К. : Вища школа, 1997. – 520 с.

6. Климчак М. На конференції зібралися музейники, бібліотекарі та архівари / Марія Климчак // Свобода. – 2013. – № 48. – С. 8; Климчак М. III конференція музейників, бібліотекарів та архіварів у Чикаго / Марія Климчак // Час і Події. – 2013. – № 46. – 14 листопада; Романчук В. Різдвяна зустріч в Українському музеї-архіві / Василь Романчук // Свобода. – 2013. – № 5. – С. 9-10.

7. Климчак М. Українському Національному Музею у Чикаго – 55 років / Марія Климчак // Час і Події. – 2007. – № 38. – 20 вересня.

8. Кондрашевська Ю. Проблема збереження національної ідентичності української діаспори / Юлія Кондрашевська // Схід. – 2017. – № 1. – С. 64-69.

9. Лотман Ю. Семиосфера / Ю. Лотман. – СПб. : Искусство-СПБ, 2000. – 704 с.

10. Маріонова С. Українська музейниця в Америці / Світлана Маріонова // Свобода. – 1995. – Ч. 104. – С. 3.

11. Марусик Н. Український Інститут Модерного Мистецтва – переможець конкурсу «Best of Chicago» / Настасія Марусик // Час і Події. – 2014. – № 32. – 07 серпня; Семчишин М. 25-ліття Українському Інституту Модерного Мистецтва / М. Семчишин // Свобода. – 1996. – Ч. 211. – С. 3; Смолинець О. Українському Інституту Модерного Мистецтва виповнилося 40 років / Олена Смолинець // Свобода. – 2011. – № 6. – С. 25; Український Інститут Модерного Мистецтва / Управа УІММ // Час і Події. – 2004. – № 214. – 04 червня; Фаріон М. Українському Інституту Модерного Мистецтва в Чикаго 35 років / Марта Фаріон // Час і Події. – 2006. – № 42. – 19 жовтня.

12. Мерфі Н. Українська діаспора в США: збереження традицій національної культури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : 07.00.01 / Наталія Григорівна Мерфі; М-во освіти і науки України, Донецький національний університет. – Донецьк, 2006. – 19 с.

13. Нагорна Л. Регіональна ідентичність: український контекст [Електронний ресурс] / Л. Нагорна. – Режим доступу : http://www.ipiend.gov.ua/img/monograph/file/Nagorna_50.pdf

14. Недошитко І. Р. Українська діаспора США у державотворчих процесах в Україні (1991-2011 рр.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Недошитко Ірина Романівна; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2013. – 20 с.

15. Пошивайло І. Екологія музейного простору: реалії і перспективи (досвід України і США) [Електронний ресурс] / Ігор Пошивайло. – Режим доступу: <http://honchar.org.ua/p/ekolohiya-muzejnoho-prostoru-realiji-i-perspektyvy-dosvid-ukrajiny-i-ssha/>

16. Україна у 2006 році: внутрішнє і зовнішнє становище та перспективи розвитку: експертна доповідь. – [Офіц. вид.]. – К. : НІСД, 2007. – 256 с.

17. Українська діаспора. Соціологічні та історичні студії: [наук. вид.] / В. Б. Євтух, В. П. Трощинський, А. А. Попок, О. В. Швачка. – К. : Фенікс, 2003. – 227 с.

Reference:

1. Bodnaruk V. «Henotsyd ochyma mysttsiv» v UIMM / Vira Bodnaruk // Mist. – 2013. – 17 zhovtnia; Bodnaruk V. Zhinka v suchasniï Ukraini / Vira Bodnaruk // Chas i Podii. – 2012. – № 27. – 04 lystnia; Zhuravska V. V ochikuvanni Rizdva / Vira Zhuravska // Chas i Podii. – 2006. – № 49. – 07 hrudnia; Ivanyshyn-Uhryna S. Vystavka v UIMM: Olha Antonenko / Svitlana Ivanyshyn-Uhryna // Chas i Podii. – 2009. – № 24. – 18 chervnia; Marusyk N. Dovhyi shliakh do svobody – vystavka v Ukrainському instytuti modernoho mystetstva / Nastasiia Marusyk // Chas i Podii. – 2014. – № 46. – 12 lystopada; Marusyk N. Konstruktsiia i neo-konstruktsiia / Nastasiia Marusyk // Chas i Podii. – 2011. – № 25. – 22 chervnia; Marusyk N. Prezentatsiia novoi knyhy «Ukrainski mysttsi Paryzha. 1900-1939» / Nastasiia Marusyk // Chas i Podii. – 2010. – № 50. – 15 hrudnia; Rudavska-Kolenska L. Kontsertovi sezon v Ukrainському instytuti modernoho mystetstva / Lesia Rudavska-Kolenska // Svoboda. – 1996. – Ch. 110. – S. 3; Smolynets O. Mystetstvo barykad – holos Ukrainy / Olena Smolynets // Chas i Podii. – 2014. – № 21. – 22 travnia; Uhryna H. Natsii vmyraut, koly yim vidbyraie movu / Halyna Uhryna // Chas i Podii. – 2012. – № 43. – 24 zhovtnia; Uhryna H. Pavlo Plishka z Metropoliten-opera – do UIMM / Halyna Uhryna // Chas i Podii. – 2012. – № 42. – 17 zhovtnia; Farion-Vyslotska M. Mistyka, forma, dukhovnist / Marta Farion Vyslotska // Svoboda. – 1995. – Ch. 78. – S. 2; Chuiko O. «Holodomor ochyma ditei» / Oksana Chuiko // Chas i Podii. – 2008. – № 51. – 17 hrudnia.

2. Vechir na poshanu mysttsiv proviv UIMM / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich» // Svoboda. – 2014. – № 43. – S. 8; Marusyk N. Vechir vshanuvannia pratsi tvortsiv ukrainskoho tantsiu ta muzyky Ukrainським instytutom modernoho

mystetstva / Nastasiia Marusyk // Chas i Podii. – 2014. – № 41. – 09 zhovtnia; Marusyk N. «Mystetskyi Arsenal» v Instytuti modernoho mystetstva / Nastasiia Marusyk // Chas i Podii. – 2011. – № 30. – 27 lystopnia.

3. Vorokh S. Istorychnyi muzei ukrainsko-amerykanskoi spadshchyny / d-r S. Vorokh // Svoboda. – 1998. – Ch. 77. – S. 3.

4. Hubarets V. V. Ukrainska etnichna presa SShA ta Kanady (1945 – 1994 rr.): osoblyvosti vysvitlennia ukraino-amerykanskykh vzaiemyn : avtoref. dys... kand. filol. nauk : 10.01.08 / Vasyl Vasylovych Hubarets; Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka. – K., 2007. – 20 s.

5. Istoriia ukrainskoi emihratsii : Navchalnyi posibnyk / za red. B. D. Lanovyka. – K. : Vyshcha shkola, 1997. – 520 s.

6. Klymchak M. Na konferentsii zibralsia muzeinyky, bibliotekari ta arkhivary / Mariia Klymchak // Svoboda. – 2013. – № 48. – S. 8; Klymchak M. III konferentsiia muzeinykiv, bibliotekariv ta arkhivariv u Chykaho / Mariia Klymchak // Chas i Podii. – 2013. – № 46. – 14 lystopada; Romanchuk V. Rizdviana zustrich v Ukrainkomu muzei-arkhivi / Vasyl Romanchuk // Svoboda. – 2013. – № 5. – S. 9-10.

7. Klymchak M. Ukrainkomu Natsionalnomu Muzeiu u Chykaho – 55 rokiv / Mariia Klymchak // Chas i Podii. – 2007. – № 38. – 20 veresnia.

8. Kondrashevska Yu. Problema zberezhennia natsionalnoi identychnosti ukrainskoi diaspori / Yuliia Kondrashevska // Skhid. – 2017. – № 1. – S. 64-69.

9. Lotman Yu. Semyosfera / Yu. Lotman. – SPb. : Yskusstvo-SPB, 2000. – 704 s.

10. Marionova S. Ukrainska muzeinytsia v Amerytsi / Svitlana Marionova // Svoboda. – 1995. – Ch. 104. – S. 3.

11. Marusyk N. Ukrainskyi Instytut Modernoho Mystetstva – peremozhets konkursu «Best of Chicago» / Nastasiia Marusyk // Chas i Podii. – 2014. – № 32. – 07 serpnia; Semchyshyn M. 25-littia Ukrainkomu Instytutu Modernoho Mystetstva / M. Semchyshyn // Svoboda. – 1996. – Ch. 211. – S. 3; Smolynets O. Ukrainkomu Instytutu Modernoho Mystetstva vypovnylosia 40 rokiv / Olena Smolynets // Svoboda. – 2011. – № 6. – S. 25; Ukrainskyi Instytut Modernoho Mystetstva / Uprava UIMM // Chas i Podii. – 2004. – № 214. – 04 chervnia; Farion M. Ukrainkomu Instytutu Modernoho Mystetstva v Chikaho 35 rokiv / Marta Farion // Chas i Podii. – 2006. – № 42. – 19 zhovtnia.

12. Merfi N. Ukrainska diaspora v SShA: zberezhennia tradytsii natsionalnoi kultury : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ist. nauk : 07.00.01 / Nataliia Hryhorivna Merfi; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Donetskyi natsionalnyi universytet. – Donetsk, 2006. – 19 s.

13. Nahorna L. Rehionalna identychnist: ukrainskyi kontekst [Elektronnyi resurs] / L. Nahorna. – Rezhym dostupu : http://www.ipiend.gov.ua/img/monograph/file/Nagorna_50.pdf

14. Nedoshytko I. R. Ukrainska diaspora SShA u derzhavotvorchykh protsesakh v Ukraini (1991-2011 rr.) : avtoref. dys. ... kand. ist. nauk : 07.00.01 / Nedoshytko Iryna Romanivna; Ternop. nats. ped. un-t im. Volodymyra Hnatiuka. – Ternopil, 2013. – 20 s.

15. Poshyvailo I. Ekolohiia muzejnoho prostoru: realii i perspektyvy (dosvid Ukrainy i SShA) [Elektronnyi resurs] / Ihor Poshyvailo. – Rezhym dostupu : <http://honchar.org.ua/p/ekolohiya-muzejnoho-prostoru-realiji-i-perspektyvy-dosvid-ukrajiny-i-ssha/>

16. Ukraina u 2006 rotsi: vnutrishnie i zovnishnie stanovyshe ta perspektyvy rozvytku: ekspertna dopovid. – [Ofits. vyd.]. – K. : NISD, 2007. – 256 s.

17. Ukrainska diaspora. Sotsiologichni ta istorychni studii: [nauk. vyd.] / V. B. Yevtukh, V. P. Troshchynskyi, A. A. Popok, O. V. Shvachka. – K. : Feniks, 2003. – 227 s.